

Finantza krisia

Corralitoaren itzal luzea

Paul Krugman Ekonomia Nobel saridunak egin berri dituen adierazpenek, Bankiaren porrotaren testuinguruan, Grezia eurotik ateratzeaz eta Espainiako Estatuko bankuetan *corralito* bat izateko aukeraz, alarma piztu dute herritarren artean. Zer da banku-corralito bat? Gerta al liteke horrelakorik Espainian?

DANIEL UDALAITZ

PAUL KRUGMAN nazioarteko ekonomista ospetsu eta Ekonomia Nobel saridunak analisi larria egin du Europako ekonomiaren egoerari buruz, eta, bereziki, Grezia eta Espainiako Estatuari buruz. Bankiaren porrotak eragindako krisi larriaren testuinguruan egin du analisi hori, porrot horrek islatzen baitu Espainiako banku eta finantza sistemaren egoera. Izan ere, iceberg arriskutsu baten punta izan liteke Bankia. Laburbilduz, Krugmanek beretzat oso errealak eta gertukoak ziren bi aukerez ohartarazi zuen: Grezia eurotik ateratzeaz eta Espainiko bankuetan *corralitoa* gertatzeaz. Logikoki, trumilka atera dira aukera hori baztertzera –baita teknikoki ere– Espainiako Gobernuak, bere laguntzaileak eta bozeramaile mediatikoak. Ekonomia eta finantza analista batzuek berretsi egiten dute gaur egun Espainiako Estatuan halako zerbait ez dela posible dioen Gobernuaren tesia; beste batzuek, ordea, posible dela diote, baita teknikoki ere.

Argentinako corralitoa

Horregatik, inolako alarmismorik gabe, gertutik ezagutu nahi dugu zer esan nahi duen banku-corralitoak, zer suposatzen duen, eta herritarrei zer ondorio ekar diezaiokeen. Corralitoaz hitz egiteak Argentina dakarkigu gogora –han sortu baitzen termino hori–, herrialde hartan 2001eko abendutik aurrera bizi izan zuten egoeraren argazkia ateratzeko. 21.000 milioi pesoren balioa zuten gordailuak atxiki zituzten.

Fernando De la Ruak ezarritako corralitoaren kontrako jubilatuen protesta.

Neurri horrekin batera etorri ziren kanbio-kontrolak, eta, ondorioz, ez zitzaion utzi inori –ez pertsonari ez enpresari– 100.000 dolar baino gehiago eskuratzen. Egoera hark 2002ko abenduaren 2an izan zuen amaiera, gordailuak askatzean.

Antonio Laje ekonomia-kazetariak sortu zuen *corralito* terminoa 2001. urtean, irati baterako ekonomia-zutabe bat idazten zuenean. Argentinan corralito esaten zaio sarearekin itxitako barruti txiki bati, hodi edo egurrezko egitura duenari; bertan jartzen da haur txikia atsedean har dezan edo jolastu dezan, eta haurrak ezingo du handik alde egin. Analogia horren bidez, kazetariak nabarmendu nahi

izan zuen nola murriztu zuen Gobernuak banku-sistemaren erabiltzaileen askatasuna, hartatik ihes egiteko. Beraz, Argentinan corralito esan zitzaion dirua libre xedatzeko murrizketari, eskudirutan epe jakinean, kontu-korronteetan eta aurrezki kutxetan; murrizketa hori Fernando de la Rúa buru zuen garai hartako Gobernuak ezarri zuen 2001eko abenduan. Geroago, gaztelaniaz hitz egiten den herrialde guztietara hedatu zen termino hori.

Murrizketa horien bidez, dirua banku-sistematik ateratzea saihestu nahi zen, eta modu horretan, banku-izuaeren olatua eta sistema geldiaraztea eragozten ahalegindu.

Gerta liteke corralitoa Espainian?

Paul Krugman Ekonomia Nobel saridunen hitzek lurrikara sortu dute ekonomia aditu eta finantza-analisten artean. Batzuen ustez teknikoki ez da posible eta Rajoyren Gobernuaren planteamen-
duak babestu dituzte. Baina beste aditu batzuek Krugmanek beza-
la pentsatzen dute. Gerta liteke corralito hori, eta teknikoki ere
posible da.

Gaur egun Espainian ezin dela horrelakorik gertatu uste dute-
nek banku-corralito bat gertatzeko gordailuen ihes masiboa beha-
rezkoa litzatekeela jotzen dute, eurotik ateratzea eta pezetara
itzultzea, eta hori gaur egun bideraezina eta gertaezina dela uste
dute. Gainera, gordailuen Berme Funtsak babesten ditu aurreztai-
leen gordailuak, zeinak gehienez 100.000 euro berdintzen baititu
bezeroa eta kontuko.

Banku-corralito bat gerta daitekeela diotenek bere garaian
Argentinan izan zen egoera parekatzen dute gaur egungo Espai-
niako Estatuko egoerarekin: zorduntze maila altua; langabezia
handia, bai pribatua bai publikoa; Nazioarteko Diru Funtsaren
(NDF) finantza-presio altua, eta interes altuak zorra dela-eta. Gai-
nera, analista horientzat, banku-gordailuak ateratzearen uholdea
eragin lezake kostu guztia bezeroaren gain jartzearen banku-filo-
sofiak, banku-sistemarenganako konfiantza ezak —Lehman Bro-
thers erortzearen eta Madoff eskandaluaren ondoren—, eta euroa-
renganako konfiantza ezak. Horrela sor liteke “banku-korritu”
deritzona.

Gobernu haren ekonomia-
ministro Domingo Cavalloren
arabera, neurri hori positiboa
zen ordainketa elektronikoko
bidezko bitartekoak gehiago
erabiltzea lortzeko, horrela
saihestuko baitzen zergei ihes
egitea eta eragingo baitzen biz-
tanleriaren bankarizazioa.

Atzeraldien eta defizitaren testuingurua

Ekonomia-atzeraldiko eta defi-
zit gorenko testuinguruan era-
baki zen corralito hori ezartzea;
1999an 7.350 milioi pesokoa
izatera iritsi zen defizit hori.
Kanpo zorraren pisu astunak
ito egiten zuen Argentinako
ekonomia eta Gobernua, eta
areagotu egiten zuen defizita.
Estatua ordainketa-etenduran
sartuko zen zalantzak areagotu
egin zuen “banku-korritu”
baten —edo gordailuen ihesa-
ren— aukera, eta, ondorioz,
2001eko martxoan, bankuetako
gordailuen ihesa hasi zen, bere-
ziki Uruguai aldera. Horrek guz-
tiak gizarte-tentsio handia era-
gin zuen.

Gauzak horrela, Gobernuak
dekretu bat argitaratu zuen
abenduen 3ko datarekin,
debekuak ezarriz finantza-erak-
kundera eta jendeari. Jendeari
galarazi egin zitzaion astean
250 peso edo 250 dolar estatu-
batuar baino gehiago ateratzea
eskudirutan, finantza-erakunde
bakoitzean zituzten kontu guz-
tietatik, bai titular bakarrak bai
titular batek baino gehiagok,
elkarrekin edo bereizirik. Era
berean, debekatu egin zituzten
kanporako transferentziak, bal-
din eta ez baziren kanpo-mer-
kataritzako eragiketei zegozkien-
ak, kanpoan egindako gastuak
ordaintzei zegozkienak
—herrialdean bertan jaulkitako
kreditu-txartelen edo zordun
txartelen bidez—, finantza-er-
agiketak baliogabetzei zegoz-
kienak, edo beste kontzeptu
batzuen arabera. Azken
kasu horretan, Banco Central
de la República de
Argentina bankuak
baimena ematearen
baitan egongo litz-
teke. ■

**VITORIA
GASTEIZ**

Gasteizen euskarazko hauek ez galdu

Gozatu euskaraz liburutegietan!

Gonbit-txartelak astebete lehenago *

JUDIMENDI

> Zuhaitz ipuin-kontalaria
Ekainak 6, 18:00 (5-9 urte) *

ALDABE

> Emeki-emeki urtzen
Antzerkia
Ekainak 12, 18:00 (12-36 hilab.) *

KALDEARTE

Gasteizko kaleko arteen nazioarteko erakustaldia
Ekainak 8-10, Gasteizko zentroko kaleetan

KULTUR ERROTA

>> IGO GORA

Hitzak, soinuak & ehundurak
GEU elkartearen eskutik.
Marco Bianchi, Manex Agirre & Jon Aranburu
Parral taberna
Ekainak 26, 20:30

MONTEHERMOSO

>> TXAPA FEMINISTAK SORTZEKO LANTEGIAK
Ekainak 8, 16:30-20:30

TXIKIART

Aldez aurreko izen-ematea
Beguiratu ikusten duzunaz haratago
Ekainak 9, 18:00, doakoa (4-8 urte)

MH FABRIKA

>> ESTANPAZIO FABRIKA
Uztailako asteazkenetan eta ostegunetan
11:00, 6-12 urte bitartekoentzat

ARGIA&EGUZKI BIDEOAK

>> NIRE BIZITZA OSOAN ESPETXEAN
GEU elkarteak. Ekainak 6, 19:00
>> ETORKIZUNA ERRAUSTUZ
GEU elkarteak. Uztailak 4, 19:00

PRINCIPAL ANTZOKIA

>> TXIRRI, MIRRI ETA TXIRIBITON
Kontzertu didaktikoa: Euskadiko Orkestra
Ekainak 8, 19:00

HIZKUNTZA EKOLOGIARI

BURUZKO JARDUNALDIA

Gasteiz, 2012ko Europako Hiriburu Berdea
Gasteiz ez da elebakarra. Badago ekologia
eta biodibertsitatearen ideietatik hizkuntzen
alorrera jauzi egitea. Ekologia, hizkuntzak edo
iraunkortasuna interesekoak badituzu, hona
hemen jardunaldia. Aukera duzu gai horietan
sakontzeko eta hirian abian jartzeko
proposamenak egiteko.

Ekainak 14, Europa Biltzar Jauregia.
Informazio gehiago:
www.vitoria-gasteiz.org/euskara

Maila duzun hura, euskaraz!

Ayuntamiento
de Vitoria-Gasteiz
Vitoria-Gasteizko
Udala